UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sermones prestantissimi viri Ro||berti de Litio: ordinis Minoru[m] sacre theologie professo||ris: pontificis Aquinatis

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.cccccxiij. vi. no.Maij.

Feria secu[n]da: de diuitijs. Sermo. xl.

urn:nbn:de:hbz:466:1-70607

Visual Library

bonū:qđ offendit diſcordia đr corpora-
le.Facit nāqꝫ diſcordia cor diſcordātiū
triſte:⁊ vt đr Prouer.xvij.Animus gau
dens etatē floridā facit ſpūs triſtis ex-
iccat oſſa.⁊ Eccl.xxx.Jocūditas cordis
hec eſt vita hoīs.Et iterū ibi.Ante tp̄s
ſenectā adducit cogitatus.Tertium bo
nū qđ offendit diſcordia đr temporale.
Ut enim Saluſtius ait in iugurtino.
Concordia parue res creſcūt diſcordia
maxime dilabunt.⁊ Tullius de amici-
tia.Que domus tā ſtabilis:que ciuitas
tam firma:que nō odijs ⁊ diſſidijs fun-
ditus poſſit euerti.Patet hoc per expe
riētiā in romane reipublice deſolatiōe.
Cur deſtructa?Cur deſolata?Cur ad ni-
hilum deducta romanorꝫ gloria atqꝫ
potentia?Fatua certe falſaqꝫ fuit opi-
nio eoꝝ qui dixerunt romam defeciſſe:
eo ꝙ ibi acceptatus ſit cultus xp̄i:ob
qđ indignati ipſorꝫ dij ciuitatē ipſam
odio graui ſunt perſecuti.Et lꝫ Aug.ſa-
tis copioſe contra ſic dicentes diſputet
in li.de ciui.dei.Tn̄ non deſunt poete ⁊
hiſtoriographi qui dicunt romanoꝝ re
gnū ampliſſimū fore deperditꝫ ꝑpter
ciuilia bella:ꝑpterea Lucanus in prin
cipio ſui primi libri ſic cantat.Bella per
emathios plus q̄ ciuilia cāpos.Juſqꝫ
datū ſceleri canimus populūqꝫ poten-
tem.Jn ſua victrici conuerſum viſcera
dextra.Cognataſqꝫ acies ⁊ rupto fede-
re regni.Certatū totis cōcuſſi viribus
orbis.Jn cōmune nefas in feſtis obuia
ſignis.Signa pares aquilas ⁊ pila mi
nantia pilis.Quis furor o ciues?q̄ tan-
ta licentia ferri?Gentibus inuiſis latiū
prebere cruorē?Cūqꝫ ſuperba foret ba
bylon ſpoliāda tropheis.Auſonijs:vm
braqꝫ erraret craſſus inulta.Bella geri
placuit nullos habitura triumphos.
Heu quātū terre potuit pelagiqꝫ para
ri.Hoc quē ciuiles hauſerunt ſanguine
dextre.Unde venit titā ⁊ nox vbi ſidera
fundit.Quaqꝫ dies medius flagrantibꝫ
eſtuat horis.Et qua bruma rigens ⁊ ne
ſcia v̄e remitti.Aſtringit ſcythicū gla-
ciali frigore pontum.Sub iuga iam ſe
res iam barbarus eſſet araxes.Et in.ij.
li.idem ait:Summum brute nefas ci-
uilia bella fatemur.Qui igitur conſide
rat romane vrbis interitum de qua dici
tur:Romanam quanta fuit ipſa ruina
docet.Facile cognoſcere poterit quāta
ſit diſcordie vis ad nocendū:ad perdē-
dum:ad deſtruendum:⁊ annihilandꝫ
omne regnū.Sed adhuc nobis ſe offe-
runt exempla tot florentiſſimarum ciui
tatum italie:in quibus videntur pala-
tiorum ruine:deſolationes viarū ⁊ pla
tearum:paucitas populorꝫ:⁊ priſtine
dignitatis ac felicitatis antique omni-
moda diminutio.O Bononia ſtudiorū
mr̄.O ianua regina maris.O parma.
O eſculum.O placentia.O aſſiſium.O
viterbium.O alie ciuitates ⁊ terre que
diſcordijs ⁊ partialitatibus locū dedi-
ſtis.Ubi eſt glīa vr̄a?vbi ppl̄i multitu-
do?vbi antiq̄ diuitie?O diſcordia mali
gna?O diſcordia deteſtāda?Propt̄ illā
nēpe ciuis īſurrexit ī ciuē:frater in fra
trē:amicus in amicū:⁊ platee ciuitatū
humano ſanguīe ſunt madefacte:atqꝫ
indies ciuitatum conditiones deterio-
rate:eo ꝙ omne regnum vt dictum eſt
in principio in ſeipſum diuiſum deſola
bitur:a qua deſolatiōe liberet nos chri
ſtus ieſus dei filius qui cum patre ⁊ ſpi
ritu ſancto viuit ⁊ regnat per infinita
ſeculorum ſecula.Amen.

¶ Feria ſecunda poſt Oculi:de diuitijs
aquarum cupiditate amoreqꝫ inordina
to retrahendi ſunt penitentes qui cupi
unt eternas ⁊ celeſtes diuitias poſſide-
re.

Sermo.xl.

EJecerunt il-
lum extra ciuitatem.
Scribuntur hec ver-
ba originaliter Luce
iiij.c.⁊ in euangelio
hodierno.Horribile
ſatis eſt audire ꝙ nazareni eiecerunt
chriſtum foras materialem ciuitatem.
Sed multo magis deteſtabile eſt:ꝙ
chriſtiani ipſum de ſuo corde repellāt.

Et licȝ multa ſint vitia atqȝ pctā pro/
pter que xp̄s a multis contēnitur: ve/
rūtamen vnum eſt ſatis generale aua/
ricia: ſcȝ propter quā pauci ſunt hodie
qui xp̄m velint habere. Ut enim dicit
Hieremie.vj. A minore vſqȝ ad maio/
rem oēs auaricie ſtudent: et a propheta
vſqȝ ad ſacerdotē cuncti faciunt dolū.
Eſt aūt auaricia immoderatꝰ amor pe/
cunie. vt dicit Aug. per pecuniā intel/
ligendo quecūqȝ temporalia bona que
poſſideri poſſunt. Nam.j.q.iij.c.totū.
dicitur: Totū quicquid hoīes habēt in
terra omnia quorum dn̄i ſunt pecunia
vocatur: Propterea vt homines ad ve
ram penitentiam per diuitiarū contē/
ptū perueniāt: in preſenti ſermone de
diuitijs erimꝰ locuturi: in quo tria my
ſteria erunt declaranda.

Primū dꝛ damnatio.
Scd̄m conditio.
Tertiū malignatio.

¶ Qꝛ amor inordinatꝰ diuitiaꝝ rephē/
ditur et dānat: verbo et exēplo: tā a ſan/
ctis q̄ a phis moralibꝰ. Capl'm.j.

Primū myſterium declaran/
dum de diuitijs dꝛ dānatio.
Dānatur ſiquidem nō ſoluȝ
a ſanctis: verūetiam a genti
libus et moralibus phis. Et vt clarius
habeatur: queritur vtrū diuites diui/
tias habentes aut habere volētes poſ/
ſint eternā ſalutem acquirere. Et q̄ nō
arguitur. Primo p testimonia ſanctaꝝ
ſcripturarū. Deinde p dicta et exempla
philoſophoꝝ. Inquit ſapiens Ecci.xj.
Si diues fueris non eris immunis a
delicto. Et Prouer.xxviij. Qui feſtinat
ditari non erit innocens: et Dauid pſ.
xxxiij. Diuites eguerūt et eſurierūt. et.j.
Timo.vj. Qui volunt diuites fieri inci
dunt in tentationē: et laqueū diaboli et
deſideria multa inutilia et nociua que
demergunt hominē in interitū et perdi
tionē. et Iaco.v. Agite nūc diuites plo
rate vlulantes in miſerijs veſtris que
aduenient vobis. Diuitie veſtre putre/
facte ſunt; veſtimenta veſtra a tineis
comeſta ſunt. Aurū et argentū veſtrum
eruginauit: et erugo eoꝝ in teſtimoniū
vobis erit: et manducabit carnes vr̄as
ſicut ignis. Et Aug. in li.lxxxiij.q. Cha
ritatis venenum eſt ſpes adipiſcendo
rum. et Hiero. ad Euſtochiuȝ. Diuinis
euangelium vocibus intonat nemo po
teſt duobꝰ dn̄is ſeruire. Et audeat qſq
xp̄m mendacē facere deo et māmone ſer
uiēdo. Vociferat ille ſepe Luce.ix. Si
q̄s vult poſt me venire abneget ſemet
ipſum: et tollat crucē ſuā et ſequat me.
Et ego onuſtus auro arbitror me xp̄m
ſequi? Et idem ad Iulianū ait: Diuitē
purpuratum gehēne ſuſcepit flamma.
Lazarus pauper plenus vlceribꝰ cuius
carnes putridas lambebant canes: et
vix de micis menſe diuitis miſerā ſuſti
nebat animā: in ſinu Abrae recipitur:
et tanto patriarcha parente letat. Diffi
cile imo impoſſibile eſt vt preſentibus
quis et futuris fruatur bonis: et hic vē
trem et illic mentem impleat: vt de diui
tijs tranſeat ad diuitias: vt in vtroqȝ
ſeculo primus ſit: vt et in celo et in terra
appareat glorioſus. hec ille. Et ſancto
ſanctoꝝ xp̄s Luc.vj. ait: Ue vobis di
uitibus qui habetis conſolationem ve
ſtrā. Et idē Mat.v. Beati (inquit) pau
peres ſpiritu: qm̄ ipſoꝝ eſt regnuȝ celo
rum. et Mat.xvj. Facilius eſt camelum
per foramen acus tranſire q̄ diuitem
intrare in regnū celoꝝ. Genitrix dei et
virgo ſctiſſima Luc.ij. ſic cecinit. Eſu
riētes impleuit bonis: et diuites dimi
ſit inanes. Satis etiā damnabiles fo
re diuitias xp̄s et ſancti exemplo pari
ter et opere demonſtrarunt. Paup ſiqui
deȝ chriſtus ex paupe matre natꝰ vſq
ad patibulū crucis pauperē vitā duxit.
Unde Bern. in ſermone quodam ait.
Omniū bonoꝝ eterna in celis affluentia
ſuppetebat: ſed paupertas inueniebat
in eis. Hanc itaqȝ dei filius concupi
ſcens deſcendit vt eā ſibi aſſumeret et
ſua eſtimatione illā faceret precioſam.
De paupertate aūt xp̄i dixi in ſermone
de natiuitate. Pauperes adhuc ipſe vo

luit eſſe apl'os ſuos. p q̄b⁹ dicit Chryſ. ſuper Mat. Si bonū eſſet aurum hoc vtiq; dediſſet apl'is xp̄s: q̄ eis ineffabilia ꝯtulit bona. Non aūt nō ſolum nō dedit: ſed etiā habere ꝓhibuit. Unde et Petrus in paupertate gloriat̄ dicens: Aurū ⁊ argentū nō eſt mihi. P̄bi inſuper atq; gētiles ſuo modo dānabiles ⁊ periculoſas eſſe p̄dicant diuitias tpales ⁊ illas fatent̄ noxias. Uñ Tulli⁹ in .j. de officijs ait: Pecunie fugienda cupiditas eſt. Nihil eſt taz anguſti animi tamq; parui ꝙ amare diuitias: nihil honeſtius: magnificētiuſq; ꝙ pecuniā contēnere. Et Señ. ad Lucilluz. Aude hoſpes cōtemnere opes: ⁊ te quoq; dignū finge deo. Nemo alius eſt deo dignior: ꝙ qui opes ꝯtēpſit. Et idē ī libro de tranquillitate animi inducit exēplū ⁊ verba zenonis. Zeno inquit nr̄ cum oīa ſua audiſſet ſubmerſa. Jubet me dixit fortuna expediti⁹ philoſophari. Et Ualerius maxim⁹ de Anaxagora dixit: ꝙ cū poſt longam peregrinationez rediſſet in patriā omniaq; ſua diſſipata vidiſſet: retulit. Non eſſem ego ſaluus niſi iſta perijſſent. ⁊ de Crate thebano dicit Hiero. ad Paulinū. ⁊ ponit̄ xij. q. ij. c. gloria epi. Crates ille thebanus homo quōdā ditiſſim⁹ cū a philoſophandū athenas ꝑgeret: magnū auri pōdus abiecit tueq; putauit ſe poſſe et virtutes: ⁊ diuitias ſimul poſſidere. Et contra Jouinianū idē ſic loquit̄: Leguntur plurimi philoſophorum diuitias non tantū contēpſiſſe ſed etiam abieciſſe quaſi impedimētū ſapientie ⁊ virtutis. Fecit hoc Socrates quē oīm philoſophoꝝ ſecte tanq̄ ſapiētie ⁊ virtutis vnicum fontem venerant̄. Et Lactan. lib. .j. diui. inſti. ait: Nam et abieciſſe quoſdam res ſuas renūciaſſe vniuerſis voluptatibus conſtat vt ſolā nudamq; virtutē nudi expeditiq; ſequerētur. Cōcludimus ergo per oīa dicta ꝙ diuites cum quibus virtutes ſtare non poſſunt eternam ſalutem non habebunt. Sed cōtra obijci poteſt. Dicit̄ enī Prouerb. xiij. Redēptio anime viri diuitie ꝓprie. Et Eccli. xxvij. Propter inopiā multi deliquerūt. Et Saluſti⁹ in catilinario. Semper ī ciuitate quibus opes nulle ſunt bonis inuidēt: malos extollunt: vetera odere: noua exoptant: odio ſuarū rerū mutari oīa ſtudent. Et Ariſto. iiij. ethicorum. Diuitie ſunt vtiliū. Et. ij. retho. Unuz aliquid neceſſarioꝝ eſt ſubſtantia. Et idē. Oīs indigētia mala eſt. Et. j. poli. Res poſſeſſa organū eſt ad vitā. Et. ij. poli. Confert multitudo ſubſtantie. Et in euāge. Lu. xix. de zacheo diuite p̄ncipe publicanoꝝ xp̄s dixit: Hodie huic domui ſalus a deo facta eſt. ⁊ Mat. viij. Centurionē ſub ſe milites habērē nō dānauit: ſed poti⁹ approbauit fidē ei⁹ dicēs Mat. viij. Non inueni tantam fidē in iſrael. Reſpondeo ad hāc queſtionem ꝙ diuitie poſſunt haberi cum peccato et abſq; peccato. Cum peccato habentur triplici ratione.

Prima dr̄ inordinate affectiōis.
Scđa impie iuſtificationis.
Tertia indebite diſpēſatiōis.

¶ Prima ratio quare damnabiles ſunt diuitie dicitur inordinate affectionis cum quis ad illas inordinate afficitur conſtituens in eis beatitudinis finez. Et ſic intelliguntur oēs autoritates q̄ videntur concludere ꝙ diuites ſaluari non poſſunt: ſcilz quando diuitias diligunt tanq̄ ſummū bonum paruidentes deuz. Unde in pſ. lxj. Diuitie ſi affluant nolite coꝛ apponere. Et Seneca ad Lucillū. Diuitiarū tibi poſſeſſionez non interdico: ſed afficere volo vt illas intrepide poſſideas. Q vno conſequeris modo ſi te etiā ſine illis beate victurū perſuaſeris tibi. Propterea Aug. li. .j. de ci. dei. c. x. ait: Cū apl's dixit .j. Timo. vj. Qui volūt diuites fieri incidūt in tētationē ⁊c. profecto in diuitijs cupiditatē reprehendit nō facultatē quā precipit alibi dicens .j. Timo. vj. Precipe diuitibus huius mundi non ſume ſapere: neq; ſperare in īcerto diuitiaꝝ:

ſed in deo vino q̄ pſtat nobis oīa abun
danter ad fruendū. Et Hiero. ad Sal-
uinā de Nebridio ⁊ viduitate. Nec di-
uiti obſunt opes ſi eis bene vtatur nec
pauperē egeſtas cōmēdabiliorē facit ſi
inter ſordes ⁊ inopiā petā non caueat.
Utrūq; nobis teſtimoniū ⁊ abraā pa-
triarcha ⁊ quotidiana exēpla ſuppedi
tant. Quorū alter in ſummis diuitijs
amicus dei fuit. Alij quotidie in ſcele-
ribus deprehēſi penas legib⁹ ſoluunt.
De abraā inſup idē ad Palmachiū ita
ſcribit: Diues erat abraā auro ⁊ argen
to pecore: poſſeſſione: multāq; familiā
habebat: ita vt ad ſubditū nūciū arma
re poſſet exercitū iuuenib⁹ electis. Et
quattuor reges q̄ fugerāt in Helan ſe-
cutus occiderat: tñ poſt crebrū hoſpita
litatis officiū dū hoīes non recuſat ſu
ſcipere meruit deū. hec ille. Dānaƚ er-
go nō diuitiarū poſſeſſio: ſʒ illarū nimi⁹
ſuperfluuſq; amor. Sunt autem hec
amoris vitioſi tria principalia ſigna.
Primū cū quis ſine rerū īdigētia plus
debito in diuitijs acq̄rēdis ſe occupat
⁊ affligit. De quo dr̄ Eccl'ſ. iiij. Un⁹ eſt
⁊ ſcōm nō habet: nō filiū: nō fratrem:
⁊ tñ laborare nō ceſſat nec ſatiaƚ ocu
li ei⁹ diuitijs: nec recogitat dicēs: Cur
laboro et fraudo animam meā bonis.
In hoc quoq; vanitas eſt et afflictio
peſſima. Scōm ſignū ꝙ quis iordina-
te diligit diuitias eſt cū illas quib⁹ ipe
non egēt ꝑpter deū pauperib⁹ diſpen
ſare recuſat. Et de hoc diffuſi⁹ loq̄mur
in ſermōe de elemoſyna. Tertiū ſignū
eſt cū quis ſe diuitiarū ſeruū facit. Nā
ſunt nōnulli qui diuitias etiā ad ꝓpri-
um cōmodū neceſſitate vrgēte expone
re nolūt. Noui ⁊ ego Johānē fuſco ve-
nerabilis eccl'ie ſctē marie maioris de
vrbe canonicū ditiſſimū ꝙ plura bene-
ficia habentē: eratq; ei ſubſtantia mul
ta: abundabat vino: frumento: armen-
tis: ⁊ pecunijs. Remāſerant etiā ei ar-
gentea vaſcula: indumēta: panni: libri:
et alia plurima bona quōdam fratris
eius cardinalis ſancti Marci. Ipſe tñ
miſer ⁊ miſerior ceteris auaricia victꝰ
panē ⁊ aquā ſepius comedebat. Nulli
cui inſidebat ne famulū precio detine-
ret ipe ſolus gubernabat. Ad dormien
dum ſine lumine accedebat: calciatꝰ in
cultū lectū itrabat. Dū infirmabat vir
poſt multos dies cū mori iā timere in-
ciperet: medicū aduocabat. Ueſtes an
tiquas ⁊ laceratas deferebat: nec calo
ribus aut frigore a labore poterat deti
neri: ꝓ vno denario pauperes ſuffoca-
bat: ſemp diſcurrebat: ſemp circuībat
anxius ⁊ ſitibūdus ad theſaurizādum.
Crudelis alijs: crudelior ſibi: inimiciſſi
mus deo. O reprobāda ꝯditio. O fera
lis natura. O deniq; rephenſibile ma-
lum: amare plus diuitias ꝙ deum: ꝙ
proximū: ꝙ propriā animā: ꝙ etiam et
corporalē vitā. ꝑpterea Seneca in li.
de beata vita ait: Diuitie apud ſapien
tē virū in ſeruitute ſunt: apud ſtultū in
imperio. ¶ Scōa ratio quare dānabi-
les ſunt diuitie dicit impie iuſtificatio
nis quando aut iniuſte acquirunƚ aut
iniuſte poſſidentur. ¶ Tertia ratio ē
indebite diſpenſationis quando diſpē
ſantur aut his quibus diſpenſari non
debent: et de hoc dicemus in ſermone
de elemoſyna: aut quando expenduƚ
prodigaliter in his in quibus expendi
non debēt: vt in ſuperfluis edificijs cō
uiuijs ⁊ indumentis ⁊ ſimilib⁹. Abſq;
peccato habentur diuitie cum retinen
tur in vſum: nec propter illas offendi-
tur deus aut primus: ſʒ habentur aut ꝑ
iuſta lucra acquiſite: aut per heredi-
tariam ſucceſſionem illiſq; homo vti-
tur moderate non conſtituendo in eis
finem vltimum.

¶ Qr diuitie affligunt eos qui illas im
moderate amāt labore timore atq; do
lore quare potius ſunt contemnende
ꝙ diligende. Capitulum. ij.

SEcundū myſterium de diui
tijs declarādū dr̄ conditio.
Reperiuntur ſiquidē in di
uitijs cū pl⁹ debito diligū-
tur tres peſſime ꝯditiões.

Prima dicitur laboris.
Secunda dicitur timoris.
Tertia dicitur doloris.

¶ Prima ꝯditio dr̄ laboris. Affligunt enī diuitie ſe diligētes triplici labore.
Primus dr̄ mentalis.
Secundus corporalis.
Tertius conſcientialis.

¶ Primus dr̄ labor mentalis: q2 mens eorū qui diuitias amāt: nunꝙ̄ pōt eſſe quieta: eo ꝙ cū in diuitijs ſatietatē q̄rant illam in eis nunꝙ̄ inueniūt. Propterea dicit ſapiens Eccl's. v. Auarꝰ nō implebitꝛ pecunia. Et Hierony. ad Demetriadē virginē. Diuitiarū amor inſatiabilis eſt. Et Ambro. xlvij. diſt. c. ſicut hi. Nec ſatietas vnꝙ̄ nec finis aderit cupiditati. ⁊ Boetius in. ij. Si quātas rapidis flatibus incitus pontus v̄ſat arenas. Aut quot ſtelliferis edita noctibus celo ſydera fulgent. Tātas fundat opes nec retrahat manū pleno copia cornu. Humanū miſeras haud iō genus ceſſat flere querelas. ⁊ Sen̄. ad Lucillū. Vidiſti aliqn̄ canē miſſa a dn̄o fruſta panis aut carnis aperto ore captātē. Quicq̄d excipit ꝓtinus integrū deuorat et ad ſpem vēturi hiat. Idem euenit nobis quicq̄d expectātibꝰ fortuna proijcit id ſine vlla voluptate dimittimus ſtatim ad rapinā alterꝰ attoniti ⁊ erecti. Et idē ad eundē. Cōgerātur in te quicq̄d multi locupletes poſſidēt. Et vltra priuatū pecunie modū fortuna te ꝓuehat: auro tegat: purpura veſtiat: ⁊ ad hoc modus delitiaꝝ ⁊ opum te perducat: vt terrā marmoribꝰ abſcōdas: non tm̄ detrahere: ſed calcare diuitias liceat. Accedāt ſtatue ⁊ picture: ⁊ quicq̄d ars vlla luxurie elaborauerit: maiora cupere ab his diſces. Naturalia enī deſideria infinita ſunt: et falſa opinione naſcētia: vbi deſināt nō hn̄t. Et Iuuenal. Creſcit amor nūmi quātū ipſa pecunia creſcit. Quid igitur prodeſt ei qui multas habet diuitias ſi nō quieſcat vel contētatur. Inquit enim Cicero in paradoxis. Contētū eſſe ſuis rebus maxime ſunt certiſſime diuitie. Propterea magis diues eſt qui ſcit cōtētari in paucis ꝙ̄ q̄ in multis ſemper animo anguſtiaꝛ reget. Vnde Sen̄. ad Lucillū. Breuiſſima ad diuitias p contēptū diuitiaꝝ via eſt. Et iterū ad eundē. Qui cum paupꝛtate bene ꝯuenit diues eſt. Et iterꝝ ibi de ꝯtēptu pecunie. Multa dicūtur ⁊ lōgiſſimis orationibus hoc precipitur: vt hoīes in animo nō in patrimonio putēt eſſe diuitias: eumqꝫ locupletem eſſe qui paupertati ſue coaptus eſt. Et iterū ibi. Quid miraris? quid ſtupes? pōpa eſt. Oſtendūtur iſte res: non poſſidentur. Ad veras potius te cōuerte diuitias. Diſce paruo eſſe cōtētus: ⁊ illā vocē magnꝰ atqꝫ animoſus exclama. Habeamus aquā habeamus polentā.

¶ Secūdus labor quo diuitie ſe diligentes affligunt eſt corꝑalis. Propterea ait Horatiꝰ. Iuppiter extremos mercator currit ad indos. Per mare pauperiē fugies: p ſaxa per ignes. Et ſapiens Eccl's. ij. Cuncti dies eius doloribꝰ ⁊ erūnis pleni ſunt.

¶ Tertius labor dicitur ꝯſciētialis: de quo Aug. in ſermone de innocentibꝰ. Lucrum inquit in arca: dānum in conſciētia. Quiſnā explicet quot peccatis oneratꝛ auaroꝝ cōſcia miſera. Ob cupiditatē nāqꝫ fiūt rapīe: furta: ſimonie: violētie: depꝛdatiōis vſure: fraudes: ꝓditiones iniuſticie: ⁊ vt ſic dicā oīa mala atqꝫ facinora. Vn̄ Vergil. i. ſ. eneid. ait: Quid non mortalia pectora cogis auri ſacra fames? q̄ſi dicat ad oīa mala. O voratrix animaꝝ auaricia: o ardens ignis cupiditatis. O peſtiferū venenū ſalutꝫ. Magna ſiq̄dē icredibiliſqꝫ multitudo gētiū ꝓpter auariciā demergitꝛ in infernū.

¶ Scd̄a ꝯditio peſſima diuitiarū dr̄ timoris. Cruciant nēpe ſe diligētes timore ꝯtinuo. Nā q̄ nimis ad diuitias afficitꝛ ſemꝑ eſt pauidus timet īimicos: nō minꝰ formidat amicos: nō ꝯfidit ī vxore: nō ī filijs: nec in fortiſſimis ſerꝫ. Abſcōdit ſepe aut ī terra aut ītra muros ꝑ timore pecunias. Terretꝛ

ad ſonitũ vẽti: ad motũ feneſtre: ad ſaltum muris: ſuſpicãdo ſemper oĩa latrones eſſe. In itineribus ei arboꝝ vmbre terrorẽ incutiũt: ⁊ vbiqꝫ ſemꝑ viuit ſuſpectus. Propterea exclamat Boetius in. ij. de conſolatione dicẽs: O preclara opum mortaliũ beatitudo: quã cũ adeptus fueris ſecurus eſſe deſiſtis. Et Iuuenalis dicebat: Cantabit vacuus corã latrone viator. Propterea beatus Frãciſcus paupertatẽ complexus: latrones nõ timuit dum irruerũt in eũ qñ ibat in principio cõuerſionis ſue de Aſſiſio verſus Eugubium. Propterea de illo dñs Boñ. ſic dicit in reſponſorio. Dũ ſeminudo corpore laudes decantat gallice zelator noue legis latronibꝰ in nemore reſpondet ſic ꝓphetice. Preco ſuꝫ magni regis. Audit in niuis frigore ꝓiectus: iace ruſtice futurꝰ paſtor gregis. ¶ Tertia cõditio diuitiaruꝫ dr dolor. Afficiũt nẽpe dolore incredibili ſe diligentes cũ dimittuntur aut relinquũtur in morte: Nã moriẽtes nihil de illis ſecũ portare poſſunt. Unde Dauid in pſ. lxxv. Dormierũt ſomnũ ſuũ: et nihil inuenerunt omnes viri diuitiarũ in manibus ſuis. Et Iob. xxvij. c. Diues cũ dormierit nihil ſecũ affert: aperiet oculos ſuos ⁊ nihil inueniet. Apprehẽdet eũ quaſi aqua inopia. Et vt Grego. inquit. iij. moral. Nunqꝫ ſine dolore perditur qđ cũ amore poſſidetur. Propterea qui diuitias eſtimãt ſicut debẽt: ſi illas aut viuentes perdãt: aut moriẽtes deſerãt nõ contriſtantur. Propterea Tullius in paradoxis ait de Biante penneo. Necnõ illum laudo ſepe ſapientẽ qui nominatur vt opinor inter ſeptẽ cuius cũ patriã prienem cepiſſet hoſtis cetericꝫ ita fugerẽt vt multa de ſuis rebus ſecum aſportarent: cum eſſet admonitus a quodaꝫ: vt idem ipſe faceret. Ego inquit facio. Nã omnia mea mecum porto. Ille hec ludibria fortune: nec ſua putauit que nos etiam bona appellamus.

¶ Qꝛ maligni ſunt diuitiarũ amatores eo ꝙ ſubijciũt ſe terre viliſſime ⁊ deuiãt a regula oĩs creature: efficiũturqꝫ ſimiles idolatris. Capm. iij.

Tertiũ myſteriuꝫ declarãdum de diuitijs dicitur malignatio. Eſt quidẽ peccatũ malignũ diuitias inordinate diligere: qꝛ auaricia ab auri cupiditate nũcupatur. Grauitas autem eius apparet ex triplici ratione.

Primo ratione ſubiectionis.
Secũdo ratione deordinationis.
Tertio ratione idolatrationis.

¶ Primo apparet grauitas auaricie ratione ſubiectionis. vt eñ inquit Tho. ij. ij. q. cxviij. Omne peccatũ ex hoc ipſo ꝙ eſt malum in aliqua corruptione ſeu priuatione alicuiꝰ boni cõſiſtit. In quãtum aũt eſt voluntariũ cõſiſtit in appetitu alicuius boni. Dupliciter ergo [illegible]do peccatorũ põt attendi. Uno modo e parte boni qđ per peccatuꝫ cõtemnitur vel corrũpitur: qđ quãto maius eſt tãto peccatũ grauiꝰ eſt. Et ſm hoc peccatũ qđ eſt cõtra deũ eſt grauiſſimũ. Alio modo põt attẽdi grauitas peccatorũ ex parte boni cui inordinate ſubditur humanus appetitus qđ quãto minus eſt ac vilius tãto peccatuꝫ deformiꝰ. Inter oĩa aũt bona exteriora minimum eſt et infimum qđ ſpectat ad temporales diuitias. Nam ſi recte conſideremus quid ſit argentum: quid auruꝫ: quid gemme: quid iocalia quelibet precioſa: quid domus: quid alta palatia: quid famulorum turba: quid greges: quid armẽta: quid deniqꝫ oĩa que diuitie vocari ſolẽt: ꝑfecto inueniemus nõ aliud eſſe preter terram. Terra autẽ in ordine creaturarum infimũ habet locuꝫ atqꝫ viliſſimũ eãqꝫ calcandã deus pedibus hominũ dedit. Uñ Hiero. ad Demetriadẽ virginẽ ait: In actibus apoſtoloꝝ qñ dñi noſtri ieſu xpi feruebat cruor: ⁊ recẽs erat in credẽtibus fides: vẽdebant oẽs poſſeſſiones ſuas: et ponebant precia ad pedes apoſtolorum vt docerent pecunias eſſe calcandas. Propter hoc inſuper Seneca ad Lucillum ait: Nihil natura quo

auariciā noſtrā irritaret poſuit in aper-
to pedibus aurū calcandū ac premendū
dedit: ⁊ ǭcquid eſt propter qđ calcamur
ac ꝓmimur. Illa vultus noſtros ere-
xit ad ſuperos: et quicquid magnificuȝ
mirūqȝ fecerat videri a ſuſpicientibus
voluit: ortus occaſuſqȝ ⁊ ꝓperātis mū-
di volubilem curſum tardos ſiderū in-
ceſſus: ſi cōpares toti citatiſſimo: ſi cogi
tes quāta ſpacia nunqȝ intermiſſa velo
citate circumeant. Alia deinceps digna
miratu ſiue ꝑ ordinē ſubeunt: ſiue ſubi-
tis cauſis mota proſiliunt: vt nocturni
ignium tractus celi pateſcentes colum-
nas ac trabes defectus ſolis: ac lune in-
uicem obſtantium: hec ſupra nos itura
diſpoſuit. Aurum quidē ⁊ argētū quaſi
male nobis committerentur abſcondit.
Nos fortune mala noſtra tradidimus
nos in lucē per que pugnaremus extu-
limus nec erubeſcim⁹ ſumma apud nos
haberi: que fuerūt ima terrarū. hec ille.
¶ Scđo apparet grauitas auaricie ra-
tione deordinatiōis. Deordinat ſiquidē
auaricia hoīes vt peiores fiāt qualibet
alia creatura. Nā vt dicit Aug. Iudiciū
maximum diuine bonitatis eſt ꝙ queli
bet creatura cogit dare ſeipſam: auari
ꝟo oīa vellent appropriare ſibi. Contra
quoꝝ parcitatē ⁊ crudelitatē ad proxi-
mos dicem⁹ in ſermone de elemoſyna.
¶ Tertio apparet grauitas auaricie ra-
tione idolatrationis. Vn̄ Paul⁹ Ephe.
v. dicit: ꝙ auaricia eſt idoloꝝ ſeruitus.
qđ ſm Nico. de lyra intelligendū eſt per
quādā cōformitatē: q: ita ſe habet aua-
rus ad nūmum: ſicut ad idola idolatra.
Propterea q: auari oēm ſpem ſuā ⁊ cō-
fidentiā ponūt in diuitijs. Hec eſt itaqȝ
illa auaricia nequiſſima perditiōis ma
ter: pietatis inimica: corruptrix anima-
rum: eſca diaboli: ⁊ materia oīs peccati
quā qui ſequitur eijcit a ſe xp̄m: qui no
bis ſit propicius vt valeamus ſua gra-
tia terrena oīa cōculcare atqȝ ad regna
properare celeſtia: vbi ſanctis aſſociati
benedicemus xp̄m glorioſum ⁊ laudabi
lem per infinita ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Feria tertia poſt oculi de execrādo et
periculoſiſſimo pctō ſimonie: ꝓpter qđ
non parū dānificat atqȝ cōfundit ordo
eccleſiaſtice hierarchie. Sermo. xlj.

QVecūqȝ ſolueritis ſuper terrā erunt ſo
luta ⁊ i celo. Verba ſunt
redemptoris noſtri origi
naliter Matth. xviij. et
in euāgelio hodierno. Cōtulit ſaluator
noſter miniſtris eccleſie et ſacerdotibus
ſuis ineſtimabilē dignitatē cū fecit eos
ſpiritualiū diſpenſatores. Ideo tanto
grauius eſtimatur ſi qn̄ peccāt eoꝝ deli
ctum: quāto plura donoꝝ dei incremen
ta ſumpſerūt. Maxime aūt dānatur in
illis vitiū ſimonie: qđ ex auaricia proce-
dere noſcitur. Illud ſiquidem eſt cauſa
multorum maloꝝ: ⁊ cōfuſionis damno-
ſiſſime in eccleſiaſtica hierarchia. Ob eā
cām in p̄ſenti ſermone cōtra vitiū ſimo
nie nōnulla erim⁹ diſceptaturi: de quo
ꝯtēplabimur tria myſteria principalia.

Primū dicitur diffinitio.
Scđm inductio.
Tertium punitio.

¶ Quid ſit ſimonia et vnde denomina-
tur: ⁊ quare eſt peccatum graue: ⁊ quid
intelligitur per ſpirituale aut ſpiritua-
libus annexum. Capm. j.

PRimū myſteriū cōtemplan-
dū de ſimonia dꝛ diffinitio.
Et Richar. in. iiij. diſt. xxv. ⁊
Tho. ij. ij. diffiniūt iſtam ſic.
Simonia eſt ſtudioſa volun
tas emēdi vel vendendi aliquid ſpiri-
tuale vel ſpūale annexū. Que diffinitio
ꝯtinet implicite in. c. ǭ ſtudet. j. q. j. Pro
clariori aūt declaratiōe notabim⁹ tria.

Primo denominationem.
Secundo rationem.
Tertio determinationem.

¶ Primo cōſideremus denominationē.
Nā ſimonia denominat a ſimone. de ǭ
habet Actuū. viij. ꝙ cū vidiſſet q: ꝑ im-
poſitionē man⁹ apl'oꝝ dare ſpūſſctūs:
obtulit ei pecuniā di. Date mihi hāc po-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN